

Det kongelige Arbeidsdepartementet
PB 8019 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 201006293-5/E: F12 /ENGE
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.:

Kristiansand, 11.10.2010

Høringsuttalelse - NOU 2010:5 - Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering - et helhetlig hjelpemiddeltilbud

Arbeidsdepartementet ber i brev av 16. juni om uttalelse innen 15.oktober. Sammen draget gir en oversikt over utredningsutvalgets viktigste forslag. Det er en omfattende og gjennomarbeidet utredning som legges til grunn for en høringsuttalelse. Utvalget har avdekket gråsoner når det gjelder ansvarsfordelingen mellom stat og kommune vedrørende hjelpemiddeltilbudet og at dette resulterer i arbeids- og tidskrevende saksbehandling.

Finansieringen av hjelpemidler er i dag delt mellom stat, kommune og arbeidsgivere. Statens ansvar er primært hjemlet i folketrygdloven og omfatter mange ulike tiltak og stønader, herunder et landsdekkende system av 19 hjelpemiddelsentraler. Sentralene skal gi problemløsning for brukere med varige funksjonelle hjelpebehov (mer enn to år). De skal fungere som en andrelinjetjeneste, med særskilt rådgivningsansvar for kommunene. Staten har i tillegg, gjennom de regionale helseforetakene ansvaret for behandlingshjelpemidler i og utenfor institusjon etter spesialisthelsetjenesteloven. Husbanken har ansvar for tiltak som utbedring og tilpasning av bolig.

Etterspørsel etter hjelpemidler har økt de senere år. Det vil være store endringer i den demografiske utvikling og vil gi betydelig økte kostnader i årene som kommer.

Det har vært en betydelig vekst i statens utgifter til hjelpemidler. Det har også vært kritikk fra ulike hold av tilgjengeligheten, organisering og forvaltningspraksis. Kommunene har ansvaret for hjelpemidler som skal dekke midlertidige behov (mindre enn to - tre år) og hjelpemidler til brukere innlagt i kommunale institusjoner (med unntak av forflytningshjelpemidler og syns- og hørselshjelpemidler). Kommunene har også et ansvar for formidlingsprosessen, for å utrede behovet for - og gi opplæring i bruken av hjelpemidler. Arbeidsgiverne har ansvar for å tilrettelegge arbeidsplassen etter arbeidsmiljøloven.

Utvalgets forslag bygger i stor grad på sektoransvarsprinsippet. Dette prinsippet innebærer at ansvaret for hjelpemidler legges til den myndighet som har ansvaret for sektoren hvor hjelpemidlet kommer til anvendelse.

Postadresse
Kristiansand kommune

Helse- og sosialdirektøren
Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand

Besøksadresse
Tollbodgt. 14,

Vår saksbehandler
Elisabeth Engemyr
Telefon/Telefaks
/

E-postadresse
post.helseogsosial@kristiansand.kommune.no
Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746

Utvalget ser dette i praksis slik at kommunene skal ha ansvaret for hjelpemidler i dagliglivet, at opplæringsmyndighetene får ansvar for hjelpemidler innen opplæring og at spesialisthelsetjenesten får ansvar for behandlingshjelpemidler. Utvalget foreslår at retten til hjelpemidler i større grad hjemles i sektorlovgivningen.

Utvalget anser at sektoransvar vil gi klarere ansvarsforhold og mulighet for å se hjelpemidler i sammenheng med sektorpolitikken forøvrig.

Utredningen foreslår at kommunene overtar ansvaret og finansieringen av "basishjelpemidler i dagliglivet" og samtidig lovfesting av omfattende individuelle rettigheter på hjelpemiddelområdet. Utvalget presiserer at ved overføring av ansvar og oppgaver til kommunene og helseforetakene, forutsettes dagens ressursramme å følge med, men innrømmer at en del av tilrådingene har en konkretiseringsgrad som gjør administrative og økonomiske konsekvenser vanskelige å vurdere.

Utvalgets anbefalinger

Utvalget har en rekke anbefalinger til forbedringer. Her presenteres noen og konsekvenser sett fra kommunens side.

Retten til hjelpemiddel

Utvalget tar ikke stilling til om man skal ha sammen omfagn på tildeling/rett til et hjelpemiddel. Man forslår å opprette et **rådgivende ekspertorgan** som til en hver tid skal vurdere om hjelpemiddelet er så "vanlig" at man selv har ansvar for å skaffe seg dette. For å få en bærekraftig hjelpemiddelformidling er det nødvendig med endring.

Den omfattende rettighetsreguleringen utvalget foreslår på hjelpemiddelområdet gjør det vanskelig å se omfagnet/behovet for hjelpemidler og hvilke kostnader det medfører.

Basishjelpemidler

En rekke oppgaver som i dag tillegges NAV forslås overført til kommunens helse og sosialtjeneste. Dette gjelder bla. det som omtales som basishjelpemidler og utgjør i 2008 41% av tildelingene som gjøres av NAV.

For kommunen innebærer det et betydelig merarbeid spesielt på lager, verksted og logistikkområdet. Resurser/medarbeidere må overføres fra NAV og det må investere i økt lagerkapasitet og lagerstyrings/innkjøpsverktøy.

Likeså må kommunen i større grad øke de økonomiske rammene til dette området i tråd med bla veksten i antall eldre.

Gevinsten med å se kortidshjelpemidler som er kommunens ansvar og hjelpemidler for varig bruk er liten om noen i det hele tatt.

Barnehage – skole

Man forslår også at ansvar for hjelpemidler i forbindelse med undervisning skole og barnehage skal ivaretas av disse. Brukere av hjelpemidler er på alle livsarenaer, barnehage/skole, nærmiljø og i hjemmet. Disse arenaene må sees i sammenheng. Det vil bli utfordringer på skille mellom de hjelpemidler som skal brukes på barnehage/skole og i eget hjem.

Tilskudd opplæringstiltak

Her er ansvaret uklart og reguleres av 4 lovverk.

Dette må ryddes i og det kan synes som om kommunen vil få et større og klarer ansvar. Det er vanskelig å si hva dette innebærer for kommunen både i omfagn og kostnad.

Aktivitetshjelpemidler

Utvalget forslår at deler av dette fortsatt skal være NAV sitt ansvar mens utstyr til trening, stimulering og lek skal være kommunens ansvar. Dette virker svært uklart og utvalget sier at dette må det sees nærmere på. Her ligger det til rette for nye gråsoner.

Tilrettelegging av bolig

Utvalget forslår at ansvar for trappeheiser og løfteanordninger bør overføres fra NAV til Husbanken. Dette får ikke konsekvenser for kommunen. Det vil være fornuftig å se på dette i sammenheng med utbedringstilskudd m.v som i dag administreres fra Husbanken. Gråsoner mellom bygningsmessige endringer og de/monterbare slik det er i dag er ingen tjent med. Det vil imidlertid kreve grundigere arbeid for se hva konsekvensen blir for brukere.

Behov for kompetanseløft, satsing på forskning og innovasjon

Kommunen støtter dette og finner det riktig. Det bør legges til eksisterende kompetansemiljøer. Et miljø lokalt er Universitetet i Agder, Grimstad hvor man arbeider med utvikling/gjøre bruk av ny teknologi på tvers av fagstudiene.

Utredningens forslag om å overføre ansvar og finansiering av hjelpemidler til kommunene har møtt massiv kritikk fra funksjonshemmedes organisasjoner. Rådet for funksjonshemmede i Kristiansand støtter dette med egen høringsuttalelse.

Anbefaling:

Kristiansand kommune anbefaler at utredningen ikke kan støttes da oppgavefordelingen mellom partene er uklare. De økonomiske konsekvensene ved økt kommunalt ansvar er for usikre til at kommunen kan støtte forslaget uten at det gies klare føringer om fullfinansiering.

Forslaget om et mer helhetlig hjelpemiddeltilbud og en forbedring av hjelpemiddelforvaltningen bør ha høy prioritet og bør kunne videreutvikles innen de hovedlinjer vi i dag har.

Med hilsen

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Elisabeth Engemyr
seniorrådgiver